

QUANTUM LEAP (*Learning English for Academic Purposes*). UN ENTORN VIRTUAL PER L'APRENTATGE D'ANGLÈS A LA UNIVERSITAT

AUTORS DE L'ENTORN I ELS MATERIALS

Responsable: ELISABET ARNÓ MACIÀ
elisabet.arno@upc.edu, Dep. Projectes d'Enginyeria (Secció d'Anglès)
EPSEVG

UPC

Carmen Rueda, (Dep. Projectes d'Enginyeria. Secció d'Anglès)
Antonia Soler (Dep. Projectes d'Enginyeria. Secció d'Anglès)

UdL

Lourdes Armengol (Dep. Anglès i Lingüística)
Enric Llurda (Dep. Anglès i Lingüística)

URV

Joaquín Romero (Dep. Filologia Anglo-germànica)

FINANÇAMENT REBUT:

Generalitat de Catalunya - MQD (2003,2005,2007)

UPC – Ajuts d'innovació docent (2004, 2006, 2007), Component Específic del Pla Estratègic (Dept. PE) 2006-2008

UdL – Ajuts d'innovació docent (2004, 2005)

URV – Ajuts d'innovació docent (2007)

Resum

El projecte *Quantum LEAP (Learning English for Academic Purposes)* respon a la inquietud d'un grup de professors de les tres universitats, per tal de crear i desenvolupar un entorn virtual per a l'aprenentatge d'anglès a la universitat, aprofitant el potencial de les TIC i adaptat al nou marc de l'EEES. Aquest entorn, adequat tant per l'autoaprenentatge com per l'ús a l'aula, permet a l'estudiant desenvolupar la seva capacitat de comunicar-se en anglès en entorns acadèmics, tant de forma escrita com oral, mitjançant materials autèntics en format multimèdia. Aquest entorn consta d'una sèrie de mòduls temàtics que incideixen en aspectes interdisciplinars, d'interès especial per als estudiants universitaris, així com un tutorial específic per millorar la pronunciació. L'entorn disposa d'una sèrie d'eines que permeten a l'estudiant interactuar amb l'entorn: enregistrant la seva producció oral i escrita, portant un control de les activitats que realitza, duent a terme accions d'autoavaluació, i comunicant-se amb altres usuaris. Aquest entorn, plantejat segons les directrius de l'EEES, ofereix un ampli ventall d'itineraris formatius, que poden

guiar tant a professors en el disseny dels seus cursos, com a usuaris (estudiants i altres membres de la comunitat universitària) que vulguin utilitzar-lo en situacions d'autoaprenentatge.

Paraules clau

Aprenentatge d'anglès per a finalitats acadèmiques (*English for Academic Purposes*), aprenentatge autònom, entorn virtual d'aprenentatge

1. Introducció

Al llarg de la nostra experiència docent, els professors de les tres universitats catalanes (UPC, UdL, URV) hem detectat alguns dels principals problemes i mancances amb els que es troba l'estudiant universitari i el professor d'anglès per a finalitats acadèmiques (*English for Academic Purposes*):

- Gran varietat d'estudiants amb diferents nivells de competència i estils d'aprenentatge.
- El temps disponible per a la pràctica de l'anglès dins de l'aula resulta a vegades insuficient.
- L'aprenentatge de l'anglès no es limita a una assignatura en una titulació, sinó que forma part d'una necessitat més àmplia de l'estudiant universitari.
- L'ús de l'anglès serà un element fonamental tant durant la vida acadèmica dels estudiants com per la seva vida professional futura.
- Els estudiants necessiten adquirir pràctica en les quatre destreses bàsiques: comprensió oral i escrita i expressió oral i escrita.
- Ús poc freqüent de l'anglès per part dels estudiants en la seva vida acadèmica.
- Dificultat a l'hora de compartir recursos pedagògics entre el professorat d'anglès degut a la dispersió geogràfica.

Aquests problemes ens varen portar a considerar la necessitat de crear un entorn virtual d'aprenentatge d'anglès acadèmic. Aquest entorn, anomenat "Quantum LEAP: *Learning English for Academic Purposes*", conté materials docents específicament creats que donen contingut a l'entorn i que permeten l'estudiant universitari disposar de material docent per l'aprenentatge autònom, la consulta i la pràctica de la llengua anglesa.

Així, la gran quantitat de materials de que disposa “*Quantum LEAP*” dona resposta a la varietat de nivells de competència dels estudiants i alhora els permetrà triar el seu propi itinerari formatiu. Aquest conjunt de materials ofereix a l'estudiant la possibilitat de practicar l'anglès acadèmic en un format interactiu i amb materials multimèdia autèntics, incidint en les destreses comunicatives bàsiques (comprensió, expressió i interacció, tant oralment com per escrit). A més, “*Quantum LEAP*” té una doble finalitat: servir de suport a les diferents assignatures d'anglès a les nostres universitats i, alhora, de recurs personalitzat per cada estudiant (o usuari que vulgui millorar el seu anglès). Dins del nou marc, aquest entorn està plenament adaptat a les directrius de l'EEES. En aquest context d'internacionalització, les universitats han definit directrius d'adaptació al nou marc, i en els nous models docents, s'incideix en la necessitat de potenciar competències de caire transversal i en l'aprenentatge d'anglès. Així mateix, pel propi plantejament del projecte, s'integren diferents temes d'interès universitari que es treballen de forma interdisciplinària. Aquest fet permet integrar competències de llengua i comunicació amb continguts de caire humanístic i relacionats amb la ciència, tecnologia i societat.

2. Destinataris

Es tracta d'un entorn obert a tota la comunitat universitària, on cada usuari es pot registrar lliurement. Per tant, és adequat tant per a estudiants que treballen de forma autònoma com per a altres membres de la comunitat universitària (professorat, PAS, etc.) que vulguin millorar la seva capacitat de comunicar-se en anglès, oralment i per escrit, en entorns acadèmics. La gran varietat de materials que conté l'entorn virtual permet la creació de diferents itineraris formatius, amb materials, nivells i competències que fan referència al MECE (Marc Europeu de Referència per a les Llengües), cosa que facilita la seva transferibilitat. *Quantum LEAP* ha estat utilitzat com a material docent pel grup de professors que l'ha creat en la seva docència d'assignatures de comunicació oral i escrita en anglès per a estudiants de diferents titulacions (per exemple, enginyeria informàtica, enginyeries tècniques industrial, telecomunicacions i informàtica, enginyeria agrònoma i ciències empresarials).

Dins de l'ús docent que fins ara s'ha fet de *Quantum LEAP*, destaca el cas d'una assignatura que s'imparteix a la UPC (EPSEVG): Anglès 3, “*Academic Communication in English: Science, Technology, and Society*”. Aquesta assignatura ha estat creada precisament a partir dels materials d'aquest entorn, el qual s'utilitza a classe com a material pedagògic principal.

Aquest entorn s'hauria de poder oferir en obert a les diferents universitats catalanes, per ser utilitzat en diferents cursos d'anglès per a finalitats acadèmiques i en situacions d'autoaprenentatge.

3. Plantejament del projecte

Aquest entorn virtual es va plantejar des del punt de vista de la comunicació real en anglès a través de continguts interdisciplinars d'interès universitari general, adequats per qualsevol titulació universitària. La tria dels temes es va realitzar d'acord amb els següents criteris:

- a) que estiguin adreçats a una gran varietat d'estudis universitaris
- b) que siguin d'interès per a l'estudiant universitari
- c) que contemplin la interdisciplinarietat
- d) que siguin rellevants i/o generin motivació (que l'estudiant hi pugui fer algun tipus d'aportació personal)

Aquest contingut temàtic dóna coherència als mòduls i serveix per articular les activitats, al voltant de la pràctica de la comunicació oral i escrita en anglès. Cadascun dels mòduls consta dels següents apartats:

- a) *preview, reading, writing, listening, speaking*
- b) *personal space (personal log , portfolio, group), glossary, help*
- c) *online resources, pronunciation*

Cada mòdul comença en el PREVIEW, que conté activitats de familiarització amb els continguts del mòdul. Un cop fet, el PREVIEW, si l'estudiant decideix continuar treballant en el mòdul, pot accedir a la STUDY GUIDE, des d'on podrà planificar el seu itinerari, i accedir a qualsevol secció de la seva elecció (READING, WRITING, LISTENING, SPEAKING).

El llistat dels mòduls és el següent (veure fig. 1, pantalla d'accés):

1. Women and Science
2. Computer Security
3. Internet Piracy
4. Business In the Media
5. Environmentalism
6. Humans and Machines
7. Gmos: Genetically Modified Organisms
8. From Military Uses to Civilian Items
9. Globalization and the English-Speaking World
10. Science-Fiction or the Limits of Science in Fiction
11. Medicine and Ethics
12. The Universe: The Last Frontier?
13. Emotional Intelligence at Work
14. Urban Planning
15. New Challenges at University

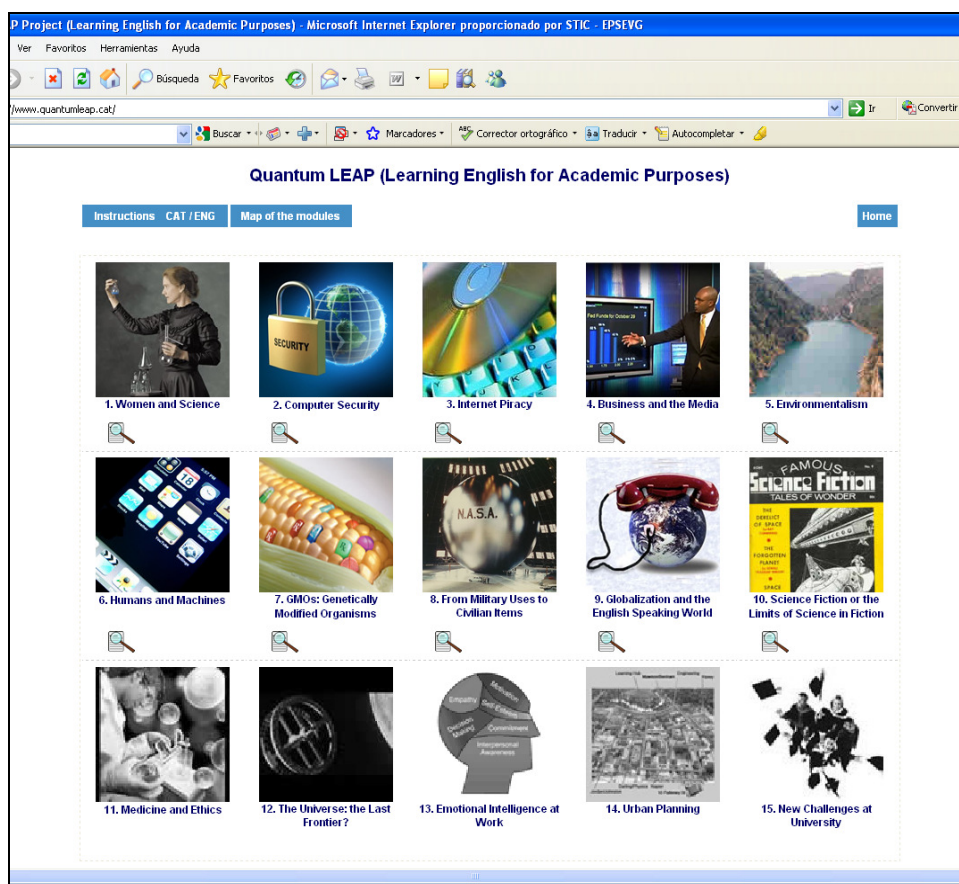

Figura 1: Pantalla d'accés als mòduls

Es van distribuir els diferents continguts pedagògics relacionats amb les destreses comunicatives i les qüestions lingüístiques al llarg d'aquests mòduls, elaborant un mapa dels mòduls a on es detallen els objectius i continguts de cadascun dels apartats (veure annex).

4. Descripció del projecte

A partir de la iniciativa d'un grup de professors d'anglès de diferents universitats, s'ha desenvolupat un entorn virtual d'aprenentatge amb materials multimèdia interactius i amb eines per a l'aprenentatge autònom. Concretament, en aquest estadi es presenta l'entorn virtual d'aprenentatge que s'ha desenvolupat, està ja en funcionament i properament es difondrà a tota la comunitat universitària. Aquest entorn virtual disposa dels elements següents:

- 10 mòduls didàctics en funcionament (5 més estan en preparació de cara a un futur projecte), cadascun dels quals té cinc seccions ("preview", "reading", "writing", "listening" i "speaking"), dedicades a les diferents destreses comunicatives de comprensió i expressió oral i escrita. Cadascuna d'aquestes seccions conté diversos textos (orals i/o escrits), que alhora consten de diverses activitats. Tot aquest volum de

material suposa que una persona hi podria dedicar més de 200 hores de treball en l'aprenentatge d'anglès per a finalitats acadèmiques (*English for Academic Purposes*). Les dues imatges de sota mostren l'estructura de la interfície i una mostra d'una activitat.

Barra de navegació entre els diferents mòduls

Eines per l'aprenentatge autònom

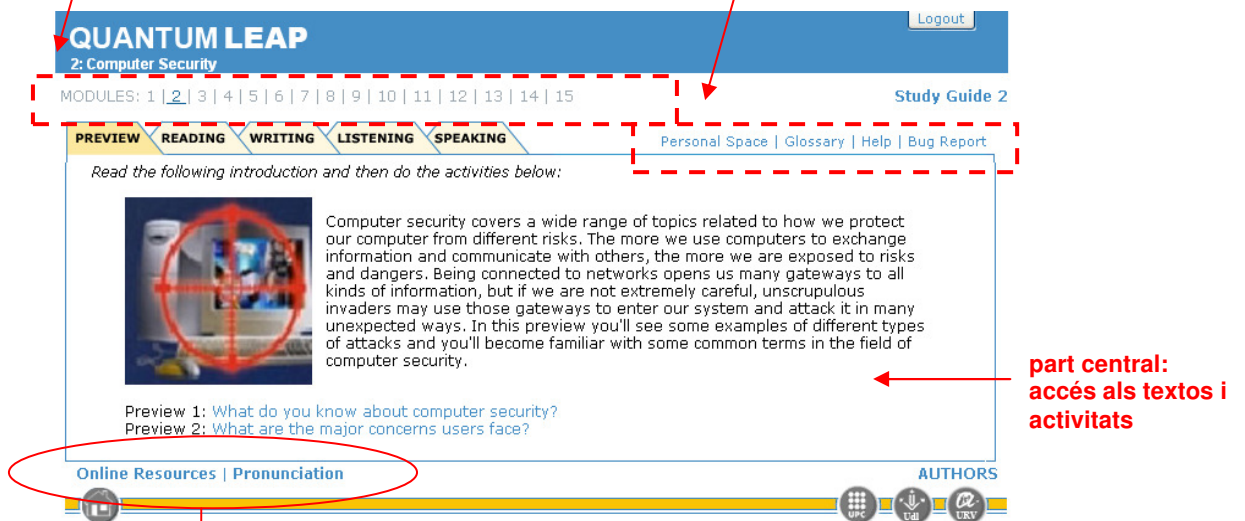

Figura 2: Mostra de la interfície

Materials de referència

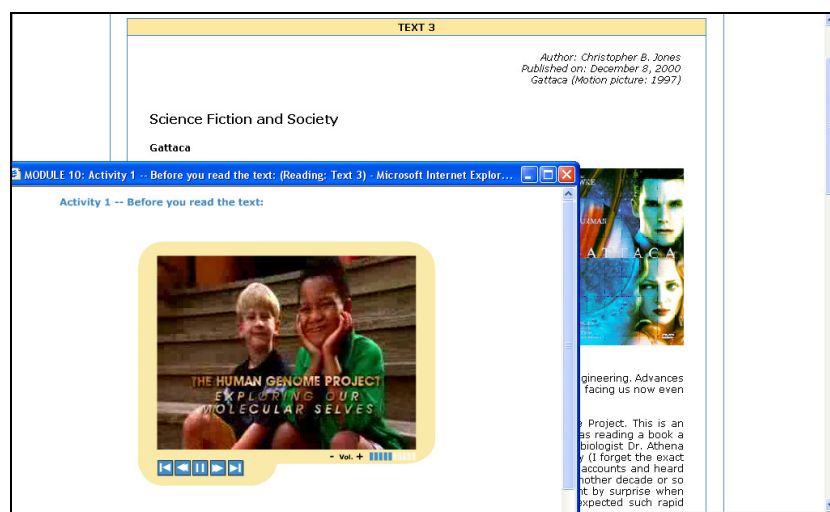

Figura 3: Mostra d'una activitat

- Per al disseny dels materials, s'han tingut en compte els nivells del Marc Europeu de Referència per a les Llengües (MECR). Segons el perfil dels potencials usuaris a la universitat, les activitats cobreixen des del nivell B1 (usuari independent) fins al nivell C1 (usuari expert). Es tracta d'un entorn d'aprenentatge altament flexible, que permet a cada usuari personalitzar l'entorn, per tal de crear l'itinerari formatiu que més s'ajusta al seu nivell i interessos.
- Eines per ajudar l'estudiant en el seu treball amb els diferents materials i sobretot, per promoure un aprenentatge actiu, tant si es tracta d'una situació de classe guiada pel professor com si es tracta d'aprenentatge autònom per part d'estudiants independents. S'han adoptat uns plantejaments pedagògics que estan d'acord amb les pautes de l'EEES , i que consten de les funcionalitats següents:
 - registre d'usuaris
 - eines per a la comunicació i creació de grups ("*personal space*")
 - eines per al control d'activitats realitzades i d'autoavaluació ("*personal log*")
 - eines per al guiatge dels estudiants i d'informació per al professorat d'anglès, tant generals com específiques de cada mòdul, adaptades al MECR ("*map of the modules*", "*study guide*")
 - eines per a l'emmagatzematge de producció escrita i per la gravació de la producció oral de l'usuari.
 - "*Portfolio*" electrònic (*e-portfolio*) per a poder emmagatzemar mostres de la pròpia producció oral i escrita (tant corresponent al treball realitzat dins de *Quantum LEAP* com a altre treball complementari). Aquesta eina resulta especialment apropiada per a l'EEES per tal que l'estudiant pugui demostrar quines competències ha adquirit i en quin grau.
 - *Online resources*: Col·lecció de recursos d'internet específicament seleccionats per a que els estudiants puguin gestionar millor el seu procés d'aprenentatge.
- Tutorial de pronunciació: S'ha dissenyat una eina específica per tal d'ajudar els estudiants en la millora de la pronunciació en anglès, incidint en els aspectes que resulten més complicats per als parlants de català i castellà. Aquest material està en procés de digitalització i es preveu continuar en un futur projecte.
- Creació d'un entorn d'administració de la base de dades del projecte ("*Control Panel*"), que permet el control d'usuaris, l'edició de guies d'estudi, entre altres funcionalitats. L'entorn ha estat dissenyat amb l'objectiu de permetre un alt grau de flexibilitat per tal de poder donar servei a un gran nombre d'usuaris.
- Pàgina web d'accés al projecte amb informació sobre els objectius de l'entorn i el seu funcionament. A través d'aquesta pàgina els usuaris poden accedir al projecte i registrar-se. (Figura 4).

Adreça web: <http://www.quantumleap.cat>

Nom d'usuari i contrasenya per entrar a l'entorn

The screenshot shows the Quantum Leap website interface. At the top, there is a navigation bar with the title 'QUANTUM LEAP' and the subtitle '3: Internet Piracy'. Below this, there is a menu of modules from 1 to 15, with module 3 selected. To the right of the module menu, there is a 'Study Guide 3' link. Below the module menu, there are tabs for 'PREVIEW', 'READING', 'WRITING', 'LISTENING', and 'SPEAKING'. To the right of these tabs, there are links for 'Personal Space', 'Glossary', 'Help', and 'Bug Report'. The main content area features a preview of a lesson on Internet Piracy, including a CD image and text about file-sharing. Below the preview, there are links for 'Preview 1: Uses and abuses of file-sharing' and 'Preview 2: Exchanging multimedia files over the Internet'. At the bottom of the page, there are links for 'Online Resources' and 'Pronunciation', and a section for 'AUTHORS' with logos for UPC, UAB, and URV.

Figura 4: Entrada d'usuaris a l'entorn

Una altra part important d'aquest projecte ha estat l'avaluació de la interfície per part d'experts en interfícies i a través de tests amb usuaris, per tal de valorar-ne la usabilitat. Les millores suggerides s'han anat incorporant al projecte (per exemple, en el redisseny de la interfície i en l'elaboració del manual d'usuari), i altres es tindran en compte de cara a la incorporació de futures millores tècniques.

L'entorn virtual està ja en funcionament, tot i que s'estan acabant de digitalitzar i/o revisar algunes activitats i materials d'ajuda. Es preveu que aquesta feina estigui acabada durant el mes de desembre de 2009.

5. Conclusions

Com a resultat del treball dut a terme per aquest equip en els darrers anys, podem proporcionar a la universitat el que considerem que és una eina potent per facilitar l'adquisició d'una competència transversal tan important avui en dia com és la comunicació oral i escrita en anglès. Aquest entorn virtual es distingeix clarament d'altres eines TIC per a l'aprenentatge de llengües en diferents aspectes, entre els quals en destaquen els següents:

- (i) Treball en temàtiques pròpies de diferents estudis universitaris a través d'una aproximació interdisciplinària, que facilita no només la millora de la capacitat de comunicar-se en anglès, sinó també l'adquisició de competències relacionades amb el pensament crític.

- (ii) Possibilitat d'interacció amb l'entorn i amb altres usuaris, mitjançant eines per la comunicació i el control del propi aprenentatge (*electronic portfolio, study guides, personal log*).
- (iii) Activitats motivadores, basades en materials multimèdia i situacions comunicatives reals, que incideixen no només en la comprensió, sinó també en la capacitat d'expressió oral i escrita.
- (iv) Èmfasi especial en el llenguatge oral, mitjançant activitats on l'usuari pot intervenir oralment i gravar la seva pròpia producció, alhora que disposa d'un tutorial específic per a la millora de la pronunciació en anglès, una àrea que resulta especialment difícil per als nostres estudiants.

6. Implementació del projecte

S'ha desenvolupat un entorn virtual d'aprenentatge altament flexible i fàcilment utilitzable que esperem que pugui arribar a tots els usuaris de totes les universitats catalanes (més enllà de la UPC, UdL i URV).

Per tal de poder implementar el projecte, caldria el compromís de les institucions (Generalitat, universitats) per tal de destinar-hi els recursos humans i materials necessaris per dur a terme el manteniment i administració de l'entorn, així com el control i gestió d'usuaris.

Pel que fa als autors, podríem articular la continuïtat d'aquest treball en dos eixos: (i) revisió i millora d'aspectes tècnics i de disseny de l'entorn i (ii) ampliació dels materials (tutorial i mòduls 11-15). Caldrà que les institucions implicades hi destinin els recursos necessaris (humans, econòmics, etc.) per tal de donar suport als autors per continuar el projecte i garantir-ne la viabilitat. Des de que va començar el projecte, l'any 2003, aquest treball s'ha dut a terme en condicions precàries, donada la magnitud i complexitat del projecte. Els resultats aconseguits són el resultat de l'esforç i dedicació d'un equip voluntariós d'autors i col·laboradors, amb un finançament limitat.

Creiem que el producte que hem desenvolupat i que oferim a les universitats catalanes pot ser altament valuós, si hi ha una aposta decidida. Aquest projecte, que neix d'una voluntat de servei públic, posa a disposició de la societat una eina que permet fer front a un dels reptes de la universitat actual, en el seu procés d'internacionalització i potenciar el domini de la llengua anglesa en entorns acadèmics.

7. Referències/més informació

Es pot trobar més informació d'aquest projecte a la seva pàgina web, que conté informació sobre els objectius i plantejament de l'entorn virtual, el finançament que s'ha rebut, les accions de difusió del projecte (presentacions i publicacions), i sobretot l'accés a l'entorn virtual, amb la possibilitat de registre com a usuari per a qualsevol membre de la comunitat universitària.

<http://www.quantumleap.cat>